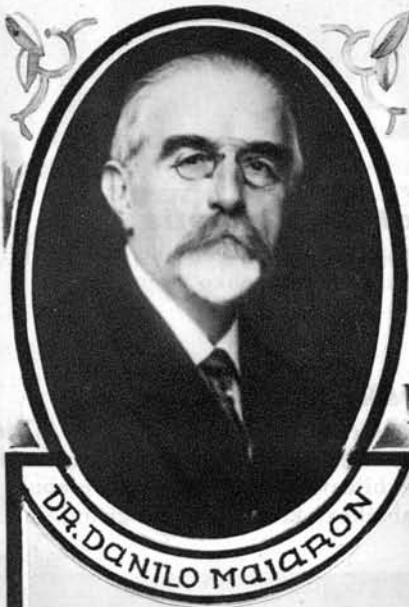

Ilustrirani Slovenec

Leto V Tedenska priloga »Slovenca« (št. 143) z dne 23. VI. 1929 Štev. 25

OB PRVI
DEŠETLETNICI
NAŠE
UNIVERZE

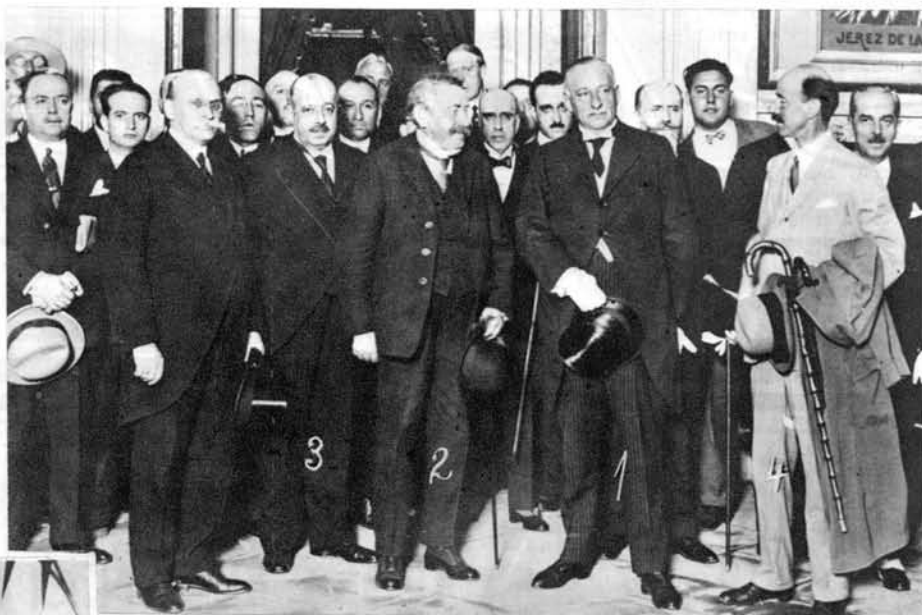

1919 1929
UNIVERZA KRALJA ALEKSANDRA I. V LJUBLJANI

Na desni:

Zasedanje sveta Društva narodov

se tokrat vrši v Madridu, na dnevnem redu je pa v prvi vrsti vprašanje narodnih manjšin. Seje so se pričele dne 6. t. m. Slika nam kaže sprejem prominentnih državnikov po španskem ministrskem predsedniku Primi de Riveri (1); razen tega je videti še francoskega zunanjega ministra Brianda (2), španskega poslanika v Parizu de Leona (3) in ogrskega ministrskega predsednika grofa Bethlena (4). Na zasedanju to pot ne bo več markantne postave Chamberlainove, ki je toliko let igral tako odlično vlogo v Društvu narodov.

Na levi:

Admiral Konduriofis

dosedanji provizorični predsednik grške republike, ki je bil pred kratkim zopet izvoljen z veliko večino.

Spodaj:

Egiptovski kralj Fuad

je odšel pred kratkim na večmesečno potovanje po Evropi. Dlje časa se je mudil tudi v Berlinu. S seboj ima številno spremstvo. Naša slika nam kaže skupino orjaških Nubijcev, deloma kraljevih osebnih stražnikov, deloma njegovih služabnikov, ki si v avtu ogledujejo Berlin.

Spodaj:

Pogled na eno žrelo Dezuva

ki je začel sedaj zopet bruhati in sicer tako močno, kot baje že 20 let ne. Lava je napravila v okoliških vaseh mnogo škode in pokončala večja ozemlja vinogradov.

Spodaj:

S praznika narcis v Montreuxu (Švica)

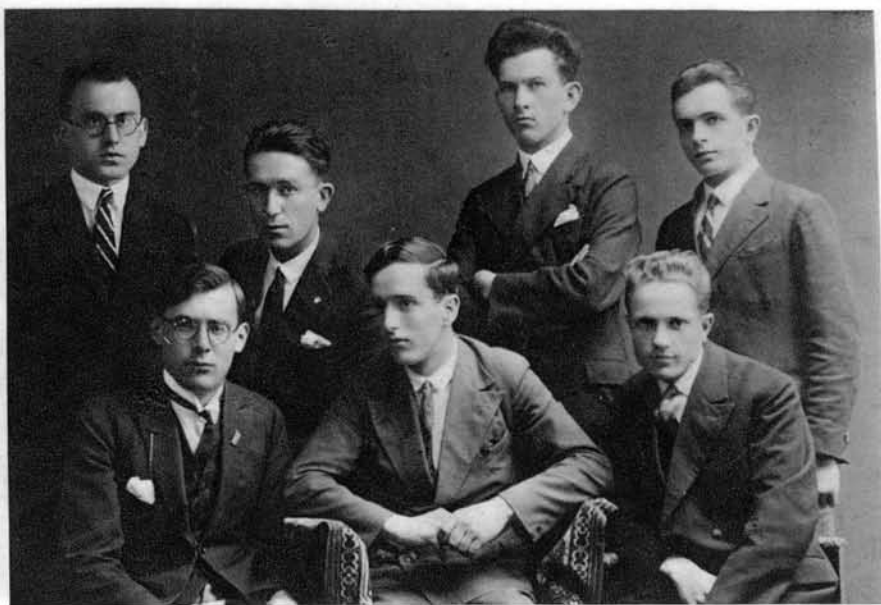
Vsako prvo nedeljo junija prirede v tem odličnem letovišču ob ženevskem jezeru cvetlični korzo v velikem obsegu. Po promenadi defilirajo avtomobili in kočije, okrašene deloma uprav bajno. Naša slika nam kaže mnogo občudovani voz »cvetličnega kavalirja«.

Dr. Milorad Stražnický

profesor zagrebske univerze, ki je nedavno odšel za našega novega poslanika v Buenos Aires.

Svet slušateljev naše univerze ob 10 letnici

Svet slušateljev predstavlja vrhovno instanco in stanovsko zastopstvo naše akademske mladine. Od leve na desno sede spredaj: podpredsednik Dr. Jereb, preds. D. Erkar in I. tajnik A. Hribovšek (»Danica«); zadaj pa stoje: blagajnik A. Oven (»Borba«), Fr. Meichsner, II. tajnik Kovič Fr. in arhivar M. Potokar (»Danica«).

Iz življenja belgrafske Slovencev

Včasih so dejali, da najdeš Čeha povsod po svetu, a skoro isto velja že tudi za Slovence. V Jugoslaviji človek menda že ne bo našel še tako skritega kotička, kjer bi ga ne bilo. Skoro pol Zagreba bi menda kar mirno prisodili Slovincem, a prav tako jih je v Belgradu že na tisoče: uradniki, kuharice, delavci, obrtniki, v svobodnih akademskih poklicih itd., povsod jih je polno. Tudi slovenski gostilničarji so se pojavili doli že takoj prve mesece po prevratu in razumljivo je, da si našel tam ob vsakem času slovensko družbo. Najbolj znani sta bili v tem pogledu gostilni »Triglav« in »Zlato burence«. Poslednja je bila skromna, mala krčma (glej sliko na levi) prav tik Terazij. Poznal jo je vsak Slovenec, ki je kdaj prišel v Belgrad, a sedaj je te idilične krčme konec — nedavno so stavbo podrli zaradi regulacije tamošnje ceste.

Dekani naše univerze ob njeni desefletnici

Dr. Aleks. Stojičević profesor za srbsko-hrvaški jezik in dekan filozofske fakultete.

Dr. Rado Kušej profesor cerkvenega prava in dekan juridične fakultete.

Dr. Jos. Ujčić profesor moralne teologije in dekan bogoslovne fakultete.

Dr. K. Hinterlechner profesor geologije in dekan tehnične fakultete.

Dr. Alfr. Šerko profesor fiziologije in anatomije živčevja ter dekan medicinske fakultete.

Univerza kralja Aleksandra I.

Pogled na poslopje naše tehniške fakultete

Na desni: **Pogled na nekdanji jezuitski kolegij** na sedanjem Šentjacobskem trgu v Ljubljani. Ta kolegij, ust. l. 1596., je imel značaj visoke šole, zaradi česar ima naša univerza tudi najstarejše tradicije izmed vseh visokih šol na slovanskem jugu.

Spodaj: **Kabinet v zoološkem inštitutu** filozofske fakultete.

Pogled v slavnosno dvorano naše univerze

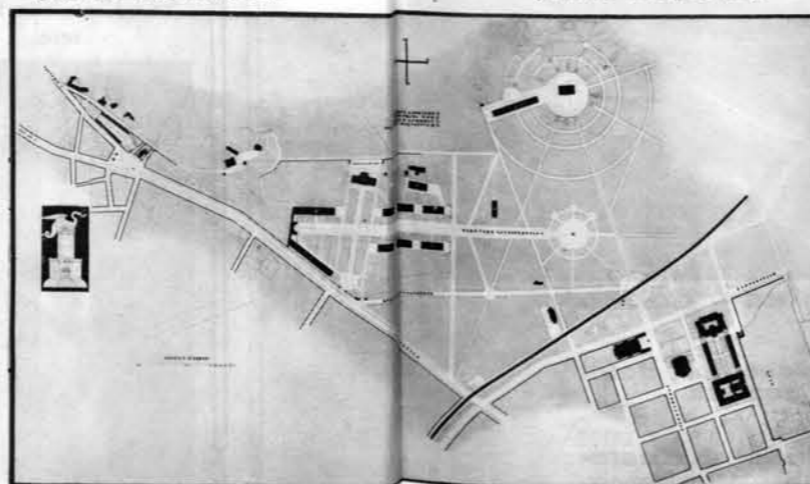
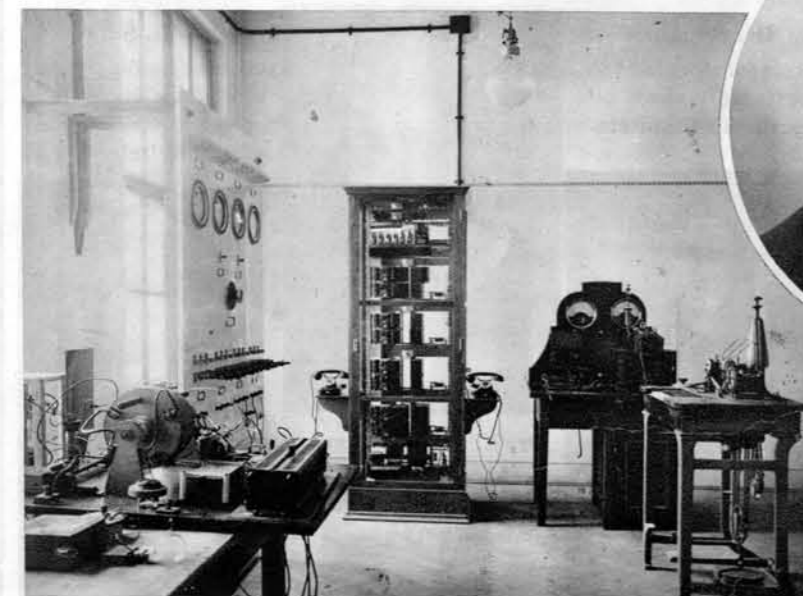

Naša slovenska univerza slavi letos svojo prvo desetletnico. Ustanovljena je bila po prevratu l. 1919., toda njeni početki segajo daleč nazaj v XVII. stoletje, tako da je prav za prav najstarejša univerza v Jugoslaviji. Za svojo proslavo bo izdala obširno spomenico, ki obsega čez 500 strani in je opremljena z lepimi ilustracijami. V tej spomenici bo izšel tudi velik in izredno zanimiv spis univerzitetnega profesorja dr. Janka Polca o zgodovini slovenskega univerzitetnega vprašanja pred ustanovitvijo sedanje univerze. V tej zgodovini bomo dobili pregled o vztrajni borbi naših dedov za dosego tega najvišjega našega zavoda, s katerim se šele lahko postavimo med izobražene narode. Brez univerze narod ni vpoštevan, zato je naša dolžnost, da to dragoceno pridobitev varujemo in jo podpiramo, da se bo v korist naše skupnosti nemoteno razvijala in vzgajala našo mladino.

Dr. Mat. Šmalc
tajnik naše univerze.

Na levi: **Del elektro-tehniškega laboratorija** naše tehniške fakultete.

Pogled na botanični vrt naše univerze.

Na levi: **Pogled v knjižnico bogoslovne fakultete** v ljubljanskem semenišču.

Na desni: **Pogled na dvorišče Alojzijevejšča**, kjer je nameščena bogoslovna fakulteta.

Spodaj: **Anatomični inštitut** medicinske fakultete na Zaloški cesti.

Ljubljanska univerza ima pet fakultet: filozofsko, juridično, medicinsko, tehnično in teološko. Medicinska fakulteta ima za sedaj samo prve štiri semestre.

Dobro nam je še v spominu, kako se je univerza vseh deset let morala bojevati za svoj obstanek. Vsak čas so ji nerazodni krogi delali težave, danes eni, jutri zopet drugi fakulteti. Naše glasilo pa sme s ponosom ugotoviti, da je stalo v vseh bojih vedno na strani ljubljanske univerze.

Na proslavi 22. t. m. bo slovesno proglašeno tudi novo ime univerze, ki se odslej imenuje: »Univerza kralja Aleksandra Prvega«, kajti vladar sam je prevzel pokroviteljstvo nad našim slovenskim vseučiliščem. S tem svojim dejanjem ga je vzel kralj v mogočno zaščito, za kar mu je naš narod izrazil zahvalo v udanostnih brzojavkah, poslanih od občin in od naših javnih korporacij.

Dr. Milan Vidmar
prof. tehniške fakultete in sedanji rektor naše univerze.

Na levi: **Plečnikov načrt** za zgradbo novih univerzitetnih poslopij pod Tivolijem.

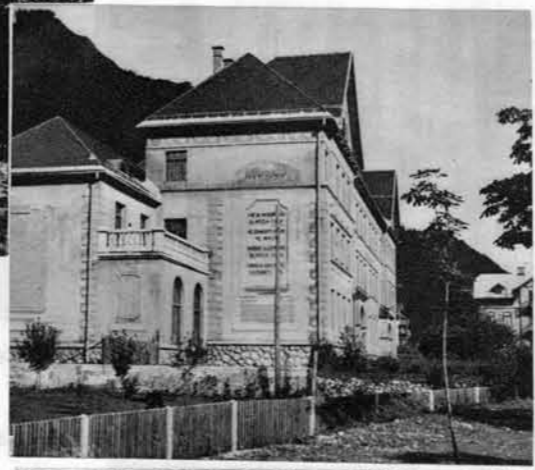

Spodaj: **Akademiki pri delu** v slovanskem seminarju filozofske fakultete.

Jesenice: Pred kolodvorom

Na desni:
Osnovna šola

Spodaj:
Kolodvorska restavracija

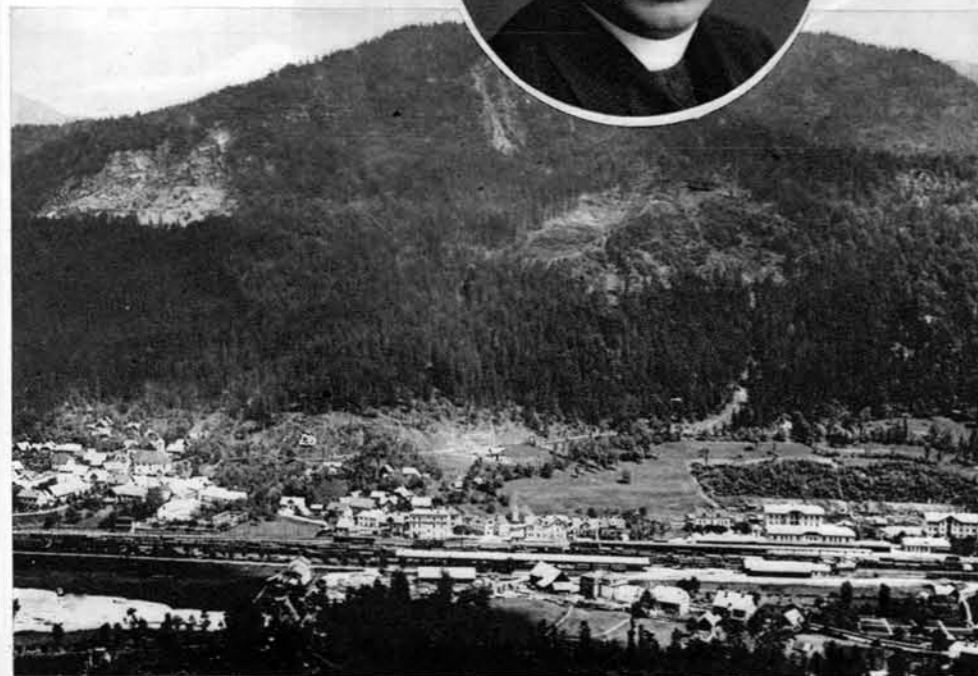
Danes slavi Jesenice dva važna domača praznika: slovesno proslavljajo proglasitev za mesto in obenem blagoslavlja temeljni kamen veličastnega doma, ki ga je začelo graditi tamošnje agilno »Kat. delavsko prosvetno društvo«.

Jesenice leže v ozki dolini gorenje Save ob cesti, ki je bila zgrajena še v rimskih časih. Temelj naselbine so dali železni rudniki, ki so se nahajali že v starih časih na obronku Karavank, že v 14. stoletju so se pa nahajale tu tudi železne topilnice. V začetku so se pečali z železarstvom, konec srednjega veka je pa prišlo sem nekaj Italijanov, ki so zgradili moderne topilnice. Rudarjev se je nabralo polagoma toliko, da je bila že l. 1523. osnovana župnija. Železarstvo je potem cvetelo več stoletij. Sredi preteklega stoletja pa nekdanje primitivne železarne niso mogle več vzdrževati tuje konkurence, zato so začeli graditi na Jesenicah in sosednjih krajih (na Savi, na Javorniku, v Koroški Beli) nove, ki spadajo še danes med največje in najznamenitejše železarske industrije naše države ter so zaradi

Jese- najmlajše me-

(Večino slik je posnel g. fo-

Pogled v dolino

Na levi: **Jesenice, delni pogled**

Zgoraj v krogu: **A. Kastelic**, jeseniški mestni župnik.

nice sto Jugoslavije

tograf Pavlin na Jesenicah.)

Na levi:
**Skupina okrog
savske cerkve**

Spodaj:
**Pričetek kuluka
za novi društveni
dom**

Sava pri Jesenicah

odličnih izdelkov znane tudi daleč preko naših meja.

Širšemu svetu je postal ta kraj znan zlasti po l. 1906., ko je postal vzpričo zgradbe nove bohinske železnice važno prometno križišče. Na eni strani so se razvile tam še nove industrije (tovarnica elektrod na Blejski Dobravi, cementna tovarna v Mojstrani), na drugi strani je pa pasiralo Jesenice vsako leto na tisoče in tisoče izletnikov, letoviščarjev in planincev, ki so hiteli na Bled, v Bohinj, v Triglavsko pogorje, v Karavanke itd.

Ves industrijski kompleks Jesenice-Sava-Koroška Bela-Javornik ima nad 8000 prebivalcev. Zato in pa zaradi siceršnje vsestranske važnosti Jesenic je gotovo prav, da so povzdignjene sedaj v mesto, kateremu želimo še nadaljnega razmaha in procvita. Tega tamošnje vrlo, delavno in iniciativno ljudstvo tudi v polni meri zasluži. Prav važnega pomena so namreč Jesenice tudi za zgodovino slovenskega katoliškega gibanja: one so rojstni kraj orlovstva in važno oporišče kršč. socialnega gibanja.

Save pri Jesenicah

Na desni: **Jesenice, delni pogled**

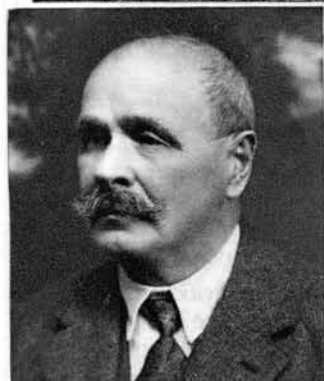
Zgoraj v krogu: **Inž. Noof**, gener. ravnatelj Kranjske industrijske družbe.

Ob 10 letnici železničarskega S. K. »Hermes«

Od 28. do 30. t. m. slavi ta znani sportni klub svojo desetletnico. — Ustanovljen je bil l. 1919., šteje okroglo 400 članov in ima danes že štiri nogometna moštva, ki spadajo med najboljše v Sloveniji. Proslava se je vršila pod protektoratom prometnega min. dr. Korošca, ki je za tedanji turnir vseh železničarskih klubov Jugoslavije poklonil dragocen pokal. Naša slika nam kaže prizor iz letošnje prvenstvene tekme med »Hermesom« in »Ilirijo«.

K 40 letnici ljubljanskega vodovoda: Inštalater J. Babnik, ki je tedaj polagal glavne cevi s Posavja v Ljubljano.

Na desni:

Z letošnjih dijaških majskih izletov

Šestošolci III. drž. gimnazije v Ljubljani pri odmoru pod cvetočo hruško na Vačah. — Vače spadajo med najhvaležnejše nedeljske izlete, posebno važne so pa za dijake, saj jih pozna ves znanstveni svet zaradi izredno bogatih izkopin iz bronaste dobe. — Preiskanih je bilo tam že nad 1000 grobov, a premnogo jih še čaka znanstvenega raziskovalca.

Car Berendej.

(Povest iz sibirskega pragozda.)

XVI. poglavje.

Proti štirim popoldne je postalo boljše. Sli so zopet osedlali konje in jih naprej pognali po stepi. Daleč spredaj so se videle sinje gore, in nekje med njimi je hotel Žužel prenočiti.

Spotoma so venomer srečavali kamenite nasipe, drugi pa so bili iz prsti in visoki kakor kurgani poleg Minusinska. Veliko jih je bilo videti; stali so kakor po stepi raztresena vojska.

— Kakšni nasipi so to? — je vprašal Vedenej Savič vodnika.

Ta je skomiznil z rameni. — Ne vem! — je odgovoril, — čul sem, da so menda grobovi.

— Grobovi? Preveč jih bo menda za grobove.

— Po vsem Urjanhaju je tako.

— Čigavi pa so?

— Ne vem.

— Potem pa morajo biti jako stari?

Sojot je prikimal. — Slab kraj je to, ponoči ne sme človek tu hoditi!

Vedenej Savič je napel ušesa: — Zakaj? — je vprašal.

Žužel je z bičem pokazal proti zelenemu klanču, ki se je dvigal blizu od poti. Na vrhu tega klanca so se videla sivkasta, v štirikotniku zložena polena.

— Vidiš tam? Tam na polenih leži crknjeni šaman, ponoči jezdi s šekastim konjem, ljudi lovi...

— Ali imate pri vas hudiče? — je posegel v razgovor Grigorij; jahala sta z Nilko Vedeneju Saviču ob straneh.

— U! — Žužel je mahnil z roko. — Hudo veliko jih je!

Vedenej Savič je fantu jezno požugal: — Kaj se jih spominjaš?

— Ali si jih ti tudi videl? — je vprašal Žužela.

— No, menda sem jih! Še šaman me je nekoč preganjal.

— Beži no?! Kako pa je bilo to?

— Tako. Na obisku sem bil, se zakesnil in se vračal na konju. Vinjen sem bil, zato sem ubral to pot: bližnjica je. Gomila je bila ostala zadaj, prišel sem do tistega kamena, vidiš ga! Vedno sem se na gomilo nazaj oziral. Dobro sem videl, da nikogar ni. Noč je bila svetla. Ah, kak junak sem! mi je hodilo po glavi. Kako sem pameten! Briga me šaman! Kar hočem, to tudi počnem! Ozrl sem se v drugo stran, a šaman — glej ga! — že stoji blizu mene na konju vrh klanca! V lase na glavi mu je zataknilo perje, obleka mu je obrobljena z volčji mi repi, oči žarijo kakor pri volku, v roki ima velik boben. Lopnil je po njem, pa se zakadil za menoj! Uh, kako sem letel! Podil se je za menoj in vedno tolkel v boben: bum! bum — hudiče je klical. Pa se je usulo za menoj vragov kakor toče... cvilili so, tulili! Še dobro, da je bila avva blizu. Pridrvel sem do nje, se zgrudil na kamenje. No, vendar se mi ni upal šaman do živnega: samo okoli je razgrajal, zbal se je gospodarja. Konja mi je zapodil proč, jaz pa sem do svitanja obležal pri avvi. Nastala je nevihta, bliskalo se je in grmelo, gospodar se je hudo razjezil, upil, šamana s hudiči podil proč. Nikoli več ne bom tu jezdil ponoči!

Žužel je obmolknil.

— Čemu pa tu korakoma jezdimo, počasi? — je rekel kmalu na to poslovdja, — saj je videti, da je tu raven svet?

(Dalje prihodnjič.)